

րակը գիտնայ խայտառակել այն իմաստակութեանց ստուծիւնները, որ տըղայոց առջին շատ անգամ կը խօսուին. պէտք է որ թերահաւատ ու տգէտ ժողովրդոց մէջ կարենայ պաշտպանել իր հաւատքը և յաղթանակել տայ ճշմարտութեան: — Վործնական հաւատք. եթէ վարպետին խօսքն ու տուած օրինակները համաձայն չըլլան, կը կորուսընեն բոլոր իրենց ոյժը. պէտք է որ ցոյց տուած ճամբուն մէջ նախ ինքը մտնայ, որ ուրիշներն ալ իրեն հետեւին. իր խրատներէն ամենեւին օգուտ չսպասէ, քանի որ վարքը գայթակղական ու անվայել է:

Ղաստիարակը իր հաւատքին մէջը պիտի վնասուէ իր առաջնորդը, վախճանը, խրախոյսն ու վարձքը: Ենոր մէջ պիտի ճանչնայ իր առ լստուած ունեցած պարտուցը մեծութիւն. պարտք՝ զոր նկատմամբ անձին պիտի ընու իբրեւ քրիստոնեայ, և յօրինակ այլոց՝ իբրեւ հոգւոց ինամբը ունեցող: — Պարտք առ այլս, բայց ամենէն աւելի տղայք իրեն մօտիկ ըլլալով՝ պիտի սիրէ զանոնք ինչպէս իւր անձը, անոնց պիտի նուիրէ բոլոր իր կարողութիւնքը և աշխատանքը պտուղը: — Պարտք առ անձն իւր. այս պարտքը ամէն մարդու համար է, բայց առաւել դաստիարակին, որուն վարքը կանոն պիտի ըլլայ տըղայոց:

Եյս պարտքերը կրնան թերեւ խիստ ու ծանր թուիլ անոնց համար, որ աչքերնին աշխարհային վարձուց վրայ ըլլալով՝ իրենց իղձը աշխարհքիս բաներէն վեր չեն վերցընէր: Եյդ սակաւ վարձքն ու պսակը որ կու տան մարդիկ՝ ինչ պիտի ըլլայ նուիրեալ ու զոհ եղած կեանքի մը համար, ինչպէս է դաստիարակին կեանքը: Եյող համարի թէ Ետտուած զինքը կարգեալ է մարդկային ազգին մէկ մասը փրկելու համար. սոյն պաշտօնը իրեն տաղանդ սեպէ որ տանուէրն Ետտուած իրեն տուեր է շահեցընելու համար. ամէն հնարք մտածէ ինչպէս փութաջան դաստիարակ մը տղայոց բարութեան ճամբայ ցուցընէ:

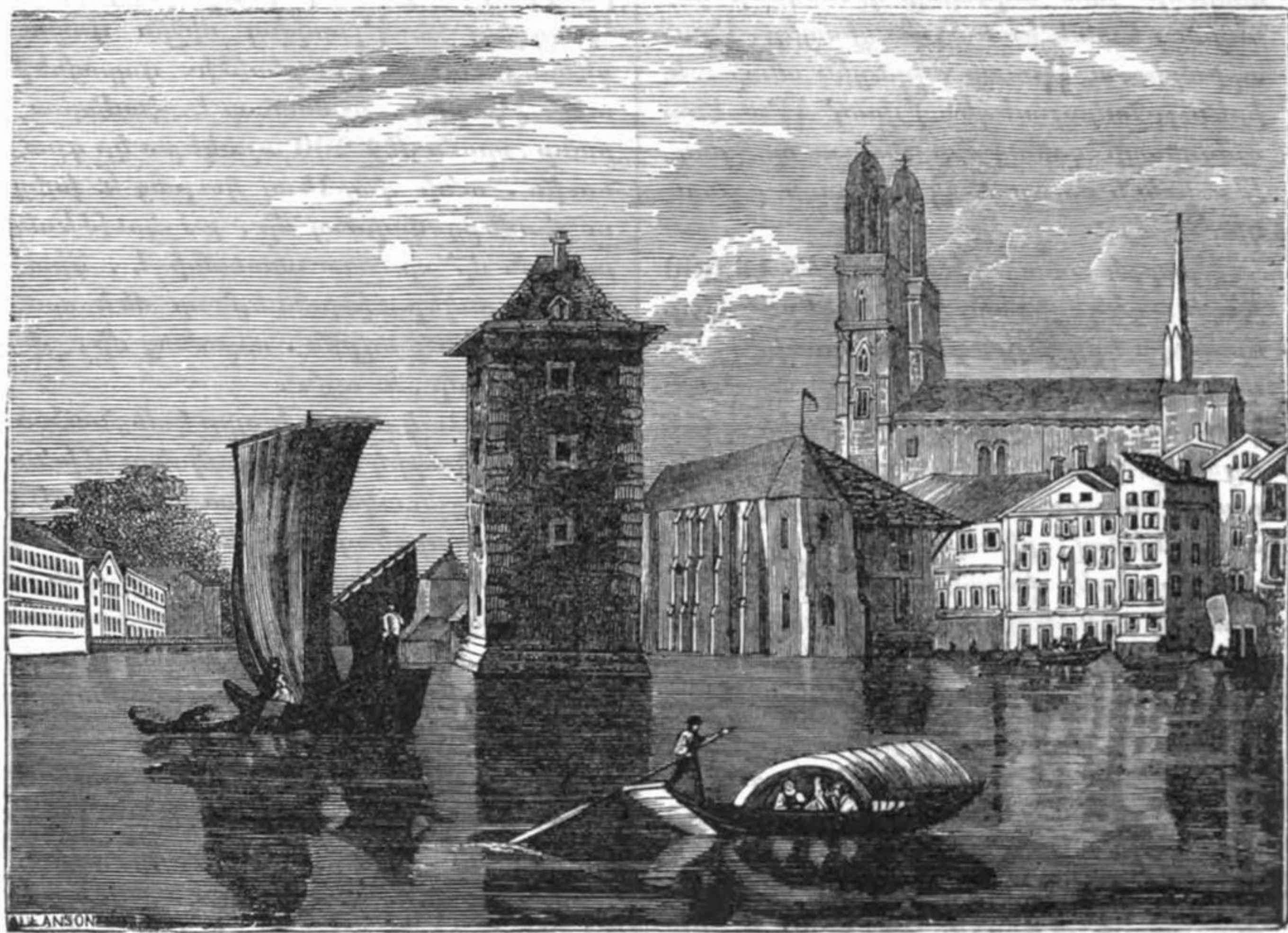
Եու. նայի որ իր ամէն խօսքերն ու գործքերը բարի ազդեցութիւն ընեն տղայոց սրտին վրայ. մտածէ այն անբաւ նպաստը որ կրնայ գտնալ օրական գործոց և ամէն անտարբեր դիպուածոց մէջ առ ի ուղղել թիւր մտածութիւն մը, առ ի ստանալ տալ բարի փափաք մը և առ ի զօրացընել բարի յօժարութիւն մը: Եյող միտքը դնէ որ իրեն կ'իյնայ օգտակար ու առաքինի անձինք պատրաստելը այլ և այլ տանց համար, ընտիր քաղաքացիներ հայրենեաց համար, և այնպիսի անձինք որ յարմար ըլլան մարդկային ընկերութեան պատիւ ու ծառայութիւն ընելու: Եյող այս վսեմ ու ազնիւ մտածութիւնքս որոճէ. որպիսի արիութեամբ ու եռանդեամբ կը յաղթէ ամէն օրուան խոնջութեանց ու անախորժութեանց՝ երբ մտածէ որ Ետտուած զինքը գործի մը ըրեր է իր նրմանները երջանիկ ընելու համար: Երպիսի ախորժմամբ կը խորհի իրիկուան օգտակարութեամբ անցուցած օրը՝ ներումն խնդրելով թերութեանց, և զօրութիւն վաղուան աշխատութեանը համար. վերջապէս ինչ վստահութեք կը հասնի իր կենաց ետքի օրուան, որ պիտի հանէ Ետտուծոյ ատեանը իր առաքինութեանց ու գիտութեանց պըտուղը որ ժողովեց աշխարհիս մէջ:

քանասիրական

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Յոռիկ քաղաքը:

Օ ուիցերիոյ Յուրիկ քաղաքը Յուրիոս Եեսարէն առաջ աւան մըն էր՝ Թուրքիոյ անուամբ. և Եեսպասիանոս կայսեր ժամանակ քաղաք դարձաւ: Հինգերորդ դարուն բաւական նշանաւոր ըլլալուն՝ Վերմանացիք աւար առին զան ու բոլորովին կործանեցին: Բայց միջին դիրք մը ունենալով Վտալիոյ,

Յուրիկ քաղաքը .

Վերմանիոյ ու Վաղղիոյ հետ՝ դարձեալ առաջ գնաց , ու թ զարուն այնչափ ծաղկած էր , որ մեծն Վարդուս աւտեն մը հոն հաստատեց իր բնակութիւնը : Իր բնակիչները ան աւտենէն՝ ի վեր գիտութեանց , գրականութեան ու արուեստից ետեւէ եղած էին , և այնպիսի եռանդով ու յաջողակութեամբ , որ նոյն աւտեն քաղաքը Իմաստանն Յուրիկ կը կոչուէր , և նոր ժամանակներուս ալ Օւիցերիոյ լճէնքը սեպուած է : Պատերազմի կողմանէ ալ երեւելի եղաւ աս քաղաքս . շատ դարերու միջոց իրեն բնակիչները միշտ կռուեցան զէնքով թէ՛ իրենց քաղաքական ազատութիւնները առնելու համար ազնուականներու ձեռքէն , որոնց դղեակներուն աւերակները սփռուած են քաղքին բլուրներուն վրայ . թէ՛ Օւիցերիոյ ազգային անկախութիւնը հիմնելու ու պահպանելու

լու համար , զորն որ վերցընելու կը սպառնային քանի մը պետութիւններ . և թէ՛ մերձակայ գաւառներուն տիրապետելու համար : Արօնական վէճերու մէջ ալ մեծ մասն ունեցաւ Յուրիկ . և իր պարիսպներուն վրայէն էր՝ որ Օւիցերիոս աղանդապետը նորազանգութիւնը քարոզեց Օւիցերիոյ մէջ : Նոյն դարուն՝ Յուրիկ սկսած էր գերազանցել հելուետական դաշնակցութեան ուրիշ քաղաքները իր վաճառականութբը , ճարտարութեան ու երկրագործութեան մէջ ունեցած գործունէութեամբը , և իրեն գիտնական ու գրաւորական վարժոյցներովը : Հիմակուան աւտեններուս ալ՝ Վեանէրի , Վաւադըրի ու Րաես դալոցցեայ անունները , որոնք աս քաղքիս մէջ ծնած են , բաւական զօրաւոր ապացոյց մըն են՝ որ Յուրիկ իր առջի պայծառութենէն ինկած չէ : 1799

տարւոյն՝ շատ աղէտալի վիճակներ ունեցաւ . ետեւէ ետեւ Վաղղիացիք, Ղաւարիացիք ու Սուսք տիրեցին անոր . և իրեն շրջակայ տեղեաց վրայ՝ Սասնա գաղղիացի զօրավարը փառաւոր յաղթութիւն մը ըրաւ Սուվարովի բանակին դէմ :

Յուրիկ, որուն բնակիչքն են 16,000 հոգի, գեղեցիկ ու նկարակերտ դիրք մը ունի . երկու բլուրներու զառիվայրին վրայ կը հանգչի, որոնց մէջէն կը վազէ Սիմմադ վճիտ գետը՝ Յուրիկի լճէն ելլելով : Վաղաքը երկու կը բաժնուի, բարձր ու ստորին . և զօրաւոր պատուարներով շրջապատած է : Սիմմադի վրայ իրեք փայտէ կամուրջներ կան, որոնցմէ մէջտեղինը բաւական լայն ըլլալով՝ վաճառատեղւոյ համար ալ կը ծառայէ : Երբ տուներուն հետ խառնուած են նաև գոթական ճարտարապետութեամբ շինուած հին տուներ, որոնց նեղ, վանդակապատ ու գետնէն 20 ոտք բարձրութեամբ բացուած պատուհանները՝ կը վկայեն Յուրիկի միջին դարուն մէջ ունեցած պատերազմական վիճակին : Սիմմադի մէջ կը բարձրանայ աշտարակ մը, որուն մէջ ժամանակով փակուած են գերի բռնուած աղնուականներ, ու այնպիսի քաղաքացիք՝ որ իրենց քաղաքական իշխանութիւնը բռնաւորութեան տարած էին :

Եկեղեցիներուն մէջ նշանաւոր է մայր եկեղեցին, որն որ է դարուն շինուած է : Հասարակաց գրատունը 60,000 հատոր գիրք ունի, ու 700 ձեռագիր, որոնց մէջ նշանաւոր է Սուրբ Թիմոթէի գրուածքներուն բնագիրը : Ուրիշ գրատուններ ալ կան քաղքիս մէջ . բնաբանական ընկերութեան գրատունը 7,000 հատոր, բժշկական ընկերութեան գրատունը 9,000, ու օրէնսգիտական ընկերութեան գրատունը 4,000 հատոր գիրք ունին : Հասարակաց ժողովարանը լճին եզերքը շինուած է, զորն որ զարդարած են զուիցերացի նկարիչներ ու արձանագործներ իրենց հայրենական պատմութե գլխաւոր դիպուածներովը : Օլնարանին մէջ

ընտիր հաւաքում մը կայ Օուիցերիոյ, Վաղղիոյ ու Ղաւարիոյ միջին դարու զէնքերուն : — Վաղմաթիւ դպրոցներ ունի Յուրիկ . նշանաւոր է համալսարանը, որուն մէջ 200 աշակերտ կը գրտնուին . ունի դարձեալ կուրաց և խլից ու համերց վարժոց մը, բժշկութեան լսարան մը՝ որ շատ անուանի է, գիտնական ընկերութիւններ՝ որ մեծ պատիւ կ'ընեն քաղքին . որբանոց մը, յիմարանոց մը, և այլն :

Նդարձակ լճի մը ծայրը կանգնուած ըլլալով Յուրիկ, վաճառականութիւնն ալ ըստ բաւականին յառաջացած է : Ունի մետաքսեայ, ու մետաքսախառն բամբակեայ կերպասներու, շղարշի՝, յարդէ գլխարկներու, ժապաւինի, ու օճառի գործարաններ : Յարգի են նաև իրեն երկրէն ելած ճերմակ գինիները :

Վաղքիս ճեմելիքներէն ու պատուարներէն նայելով՝ աղուոր երևոյթներ մարդուս աչքին առջև կ'ելլեն : Իրեն հիւսիսային արևելեան կողմը ձիւնապատ լեռներ նստած են ու գեղեցիկ հորիզոն մը կը ձևացնեն : Լճին եզերքները անանկ իրարմէ զանազան ու իրարմէ գերազանց տեսարաններ կը նկարեն բիւրեղափայլ ջրոյն մէջ, որ կարելի չէ ստորագրելը : Վալուածական ժամանակներու գղեականներուն տխուր աւերակներն ալ, զորոնք վերը յիշատակեցինք, այս երևոյթներուն հետ միանալով՝ նաև իրենք ալ ախորժեղ կերպարանք մը կ'առնեն, ու բնութիւնը մարդուս ձեռքէն ելած գործոց հետ կը խառնեն :

1 ՏՃ. Պիտիւնի-+ :